

Nepodpisani se dopisi ne štakaju. Pripremljena se pisma štakaju po 3 svaki redak. Oglasi od 6 redaka stoje 60 nr., za svaki redak više 5 nr. ili u slučaju opštovanja na pogodbe sa upravom. Novci se štaju postarskom naputnicom (as-segno postale) na administraciju "Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća postarina, ako se izvana napiše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a nalogu sve pokvari". Mar. Poo.

Izlazi svakog četvrtka na cijeloj strani.

Dopisi se novrađaju ako se i neštakaju.

Najbližje govorništvu se neprimaju. Predplaća se postarskom etaji 5 for., za seljaka 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2, i 1 sa pol godine. Izvan cararine više postara.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Izjava.

Kad su početkom ovog zasjedanja potpisani zastupnici stupili u klub konservativaca zajedno s drugim zastupnicima hrvatskoga i slovenskoga naroda, složno su izjavili, da pristupaju klubu, pridržavajući svoju tiesnu medjusobnu zajednicu, tvrdo osvjedočeni, da će klub krepko podupirati njihova nastojanja, koja idu navlastito za tim, da Slovenci i Hrvati postignu svoju narodnu ravnopravnost. Suviše onom prigodom izjavili su hrvatski zastupnici, da stupajući u klub ne će: ma bilo u čem, da prejdiciiraju svojemu državnome pravu, nadodavši, da se neće držati obvezani disciplini kluba u pitanjima, koja bi se, bilo s koje strane, na to mogla odnositi.

Kad se pak početkom god. 1892 pretresalo u klubu o trgovačkom ugovoru sa Italijom, izjavili su isti, da si pridržaju slobodno glasovanje ob onom predmetu, te da će u svoje vrijeme označiti svoje stanovište. Ako pak nisu do posljednje odgode carevinskoga vieća ovo svojo stanovište izjavili, to je bilo jedino s razloga, što su se nadali, da će ona vlada, koja je opetovano iztaknula, da stoji nad strankama, povoljno riješiti neka viseća narodna i ekonomična pitanja, podignuta u dalmatinskom saboru, na temelju pravice i pravednosti.

S druge strane pak svi potpisani držali su, da će, ako ostanu u klubu, tim zapriečiti, da ljevica dodje do vlasti, što je donekle i pošlo za rukom.

Nego, pošto se sada predstavlja carevinskomu vieću parlamentarna vlada, koja hoće da se nazivlje vladom koalicije, premda u njoj nije zastupano 10 milijuna Slavena;

pošto ova vlada valja da se osloni na koalirane stranke, a potpisani nemogu po svojemu političkomu osvjedočenju pristati ovoj koaliciji, jer vladin program nema nikakvih obzira na narodne težnje, a izričito kaže, da valja da miruju sva velika politička pitanja, a time i ono o narodnoj ravnopravnosti;

pošto potpisani teže na to, da budu rješena po pravici sva narodna pitanja;

pošto su već odlučili, da glasuju protiv iznimnog stanju u kraljevini Českoj, koje nova vlada hoće da uzdrži, jer ga smatraju naporocim proti českomu narodu, koji im je bratski narod;

pošto i glede drugih pitanja, iztaknutih u vladinom programu, valja da ostanu slobodnih ruku, potpisani došli su do zaključka da izstupu iz kluba.

Ovu su odluku izjavili klubu dne 23. tek. mj. odmah ustanovili posebnu hrvatsko-slovensku skupinu, te će bez ikakvih obzira, pomnjivo pratiti vladino djelovanje, i prema tomu udesiti svoje držanje.

Istodobno stupili su potpisani u dogovor sa ostalim hrvatskim i slovenskim zastupnicima, te se nadaju,

da će se vremenom ovoj skupini pridružiti još drugih zastupnika, e da složno rade na parlamentarnom polju.

Potpisani izstupaju iz parlamentarne većine kao naravska posljedica svojih zastupničkih dužnosti, te će im s istog razloga biti poglavita zadaća, da štite i brane prava i koristi hrvatskoga i slovenskoga naroda, koje se, osobito u Primorju identisiraju sa državnom koristi.

Oni će također nastojati, da se što prije oživotvori združenje svih slavenskih zastupnika nepripadajućih koaliciji, svrhom zajedničkoga odlučnoga rada za ravnopravnost i za prava svih slavenskih plemena.

Beč, 26. studenoga 1893.

Dr. Kralić, dr. Ferjančič, dr. Bulat, Borčić, dr. Gregorič, prof. Alfred Coronini, dr. Gregorec, Šupuk, Kušar, Haberger.

Promjena vlade.

Naši čitatelji već znadu, da je dne 11. novembra cesar i kralj primio ostavku ministarstva grofa Taaffe-a, i da je imenovao nove ministre, i to nekoje, koji su i do sada bili. Ti dosadašnji ministri, koji su ostali, zovu se: Grof Falkenhayn za poljedjelstvo, Welsersheimb za vojsku, Schönborn za sudstvo, Baquehem za unutarnje poslove. Novi je: knez Windisch-Graetz (štitaju: Vindigree) predsjednik, Plener za financije, Wurmbbrand za trgovinu, Maderjaki za bogoštovje i nauku, Javoraki za Poljake bez posebnog posla, ili kako se reče, bez listnice, bez portfelja.

Ti su se ministri prikazali dne 23. novembra car. vieću u Beču. Bio je avšan čas. Zastupnici skoro svi na broju, običnato po galirijah kao sardale u bašnici, sve tiho napelo ušesa, da čuje, što oteđuje nova vlada, čega će se držati, ili kako je navada reći: koji je njezin program. Sjednica se otvorila i malo zatim reče ministar predsjednik, da ga je Njeg. Veličanstvo tako blagoizvolilo imenovati i da prikazuju zastupnikom naroda sebo i ostale ministre.

Čovjek je čitao svoje besjedo dostojanstveno, mirno, noznač mu po licu suđec, jo li mu pravo ili nije.

Čita program vlade, a točke su mu ove: 1. Mi smo postali ministri tim, što su se volike tri stranke složile, te se ufamo, da će nas ono podupno podupirati i da će medju sobom biti složne.

2. Prva i poglavita zadaća vlade biti će, da se učini novi izborni red, ali takov, da razredi juca, kako su sada zastupnici, ne izgube ništa, a da dobi, glas neki, koji ga do sada ne imaju, navlastito radnici. To će dovesti do toga, da bude više zastupnika, nego li do sada, a valjda će se i morati drugačije zakružiti izbornu kotars. Uzeti će se točno u obzir također odnošaje u pojedinih zemljah.

3. Dok se dođe do te promjene izbornoga reda, vlada će gledati, da se ne dira u nijedno političko pitanje, nego će se čuvati veličina i vojena sila države, a počaj toga raditi o gospodarsvenih i financijskih pitanjih.

4. Kako je dogovoreno s Ugarijom, vlada će gledati, da napred ide u pitanju uspostave valute (novčane vrednote) osbiljno i pazljivo.

5. Gledati će, da se dovrši promjena u izravnih porezih, to jest, da se preinači plaćanje od zemlje, kuće, obrta i dohodka.

6. Skrbiti će se, da bude bolje onim, koji moraju raditi da praživu.

7. Da se popravi sudstvo.

8. Da se uvedu potrebno promjene, kako bi se unapredilo duševno i tjelesno dobrostanje.

9. Da uprava bude dobra i mudra. Da se u javnih pitanjih ne zavija, nego da bude iskreno i otvoreno raspravljano.

10. Vlada će gledati žestoko odbijati sve one, koji bi mutili mir u državi i svaobće dobro.

Ministar predsjednik liepo je govorio, ali baš ni od prijašnjih vlada nije se čulo, da bi u svojoj programu postavilo, da neće mira, da neće napredka, da neće promjeniti na bolje, što se pokaze novaljano. Svi su i do sada obojevali tako, ali ni prijašnje vlade, a tako ni ova nisu u svojem programu reklo, hoće li odstraniti ono, što muči mir u državi i hoće li barom što uzeti gospodstva onim narodom, koji ga imaju proko zakona, a dati ga onim, koji još ne imaju, što bi jim po božjem i po ljudskom pravu pristajalo.

Slavenski rod, izuzamaj Poljake, trpi u očajnoj državi, a i Poljaci bi trpili, da ih Niemci ne potrebuju za većinu.

Nije dakle čudo, da taj program, koji ljudem obođuje nešto, a narodom ništa, nije zadovoljio ni Čeha, ni Rusine, ni Hrvate ni najbližu im braću Slovence, a po govoro nije zadovoljio ni one Niemce, koji čvrsto drže za katoličku stvar, kao ni one, koji se zovu antisemiti, koji uče, da države ni narodi ne mogu pravo napred zato, jer da je semitsko pleme, to jest Židovi, provede omljeno, i da ono silnim novcem i radi silna dobitka zapovijeda potajno u svih velikih pitanjih državnih i narodnih i nada, da se kršćanski narodi urede po svoju onako, kako bi im se činilo pravo i koristno. Velika većina naroda u Austriji dakle nije zadovoljna s programom nove vlade.

Ne može ni biti, jer kažu, da je grof Taaffe izgubio ministarstvo, a ovo novo došlo je zato, jer je Taaffe htio novi izborni zakon, po kojem bi bilo došlo manje zastupnika, koji ne zagovaraju narod, nego rade za voliku gospodu, dakle za malo ljudi, a bilo bi došlo više zastupnika, koji bi zagovarali narod, a ne gospodu.

Ako je dakle grof Taaffe radi toga propao, i ako ga je radi toga zauvio knez Vindigree, kako doš pototan vjerovati, da će nova vlada dati bolji izborni zakon, nego li ga je htjela dati stara, koju sa srušilo one stranke, koje danas imaju ministar?

Kako ćeš vjerovati, da će nova vlada biti bolja za katoličku stvar, kad je u njoj onih, koji katoličkoj stvari nebi pristupili, što se pita, a staru vladu srušio je grof Hohenzwart konservativac, i pomogao tako, da u novu dodje par ma dobro zagriženih njemačkih liberalaca?

Kako doš vjerovati, da će nova vlada biti Čehu, Hrvat, Slovenu i pravdnija od stare, u kojoj se je govorilo, da ne ima zagriženih Niemaca, a u ovoj jestu barom dva, i to ljudi od oka, dobri govornici i zaštitnici Niemaca?

Nije dakle bilo drugo, nego da zastupnici slovinskih naroda ustanu i da odmah izjave, kako jim ne može biti povoljan program nove vlade.

Česki pravak dr. Herold odmah iz govora ministra-predsjednika pita na boga, neka bi se poveo razgovor na vladin program, da se vidi, kako ga zastupnici naroda ude. Nije mu se dozvolilo toga, jer da nije red odmah raspravljati.

Herold podneso onda plemenit predlog, kako se reče, od prečnosti. Potpisali su ga Česi i Hrvati na broju koliko je po zakonu doista, da mora odmah biti govora, je li predlog prošao (silan) ili nije. Tim putem postignu je Herold svoju želju, da jest mogao je obraditi, zašto je takov predlog silan, a za njim mogli su govoriti

i drugi, zašto i oni žele, da se odmah raspravila o vladinom programu.

Ta je rasprava bila vrlo zanimiva, i značila je za novu vladu težak položaj odmah prvoga dana.

Zastupnik Herold reče: Mi treba da označimo odmah, da ne imamo povjerenja u novu vladu. Ona nam je sama čas prije rekla, da se ništa neće sakrivati, a ovo čas zatim nije me sa htjelo pustiti govoriti.

U toj vladi ne ima zastupnika českokoga naroda i dašade, osim Poljaka, nijedan slovinski narod nije zastupao. O tom, hoće li učiniti, da narodi budu ravnopravni, u programu vlade ne ima ni riječi; ipak je uardnostno pitanje najpoglavitije. Mi hoćemo, da smo na čistu glode svih javnih pitanja, i eto zato je moj predlog silan.

Za Heroldom govorio je Čeh Kajol, i on dostojno i oštro.

Za Kajolom govorio je Poljak David Abramović. On je rekao, da Poljaci neće glasovati za predlog prečnosti, ali i oni hoće, da se pri dobroj zgodi, kada bude govor o pripremenom proračunu, raspravija o programu vlade.

Za njim ustao Čeh Fandrik od Morave i izjavi, da on i njegovi drugovi, koji su do sada bili s vladom, od sada će biti proti njoj: "najvjernija opozicija Njegovoga Veličanstva". Tako su se oporbno stranke običavalo nazivati u stara vremena, a htjelo se reći: da nisu proti kralju, kao što nisu ni ovi naši, nego jesu proti onomu načinu, kojim misle ministri upravljati, dakle proti vladi.

Istup moravskih Čeha iz vladine stranke znači početak stvaranja velike slovinske skupine medju zastupnicu u Beču.

Za Fandrikom govori Luoger protusemit. I on hoće neka se odmah raspravija o programu vlade, navlastito neka se vidi, koga će ono vlada odbijati, koji su ono tobož ružitelji mira; jesu li možda Česi, jeli Fandrik, koji vam do ovoga časa bijaše vladinovac, jesu li Hrvati, za koje znamo, da su najprivržniji cesarovoj zastavi? Ja sam, reče Lueger, do itino nemirnjak i biti ću dok neuredite stvari na bolje. Postupajte s nami po zakonih parlamentarnih, jer ako pođemo drugim načinom, neće vam biti pravo.

Od naše strane govorili su još zastupnici dr. Luginja i Biankini, on ovaj put samo hrvatski. Govor dra. Laginje donieti ćemo po stenografskom zapisniku. Biankini spominje, kako u programu nove vlade ne ima riječi o ravnopravnosti. Obara se na Niemce, koji bi htjeli uzdržati sve, što su do sada dobili na štetu drugih i što oni zovu: "Besitzstand" (posjed). Vaš je posjed krađal tako im je rekno taj očajni Hrvat Dalmatinac.

Eto, tako dva glavna naroda Austrije, Česi i Hrvati, jedan čuvari ocrstva na sjeveru, a drugi na jugu, izjavili su se po svojih zastupnicih proti novoj vladi, jer nije rekla, što misli o ponajglavijih pitanjih, naimo o slobodi i ravnopravnosti pojedinih naroda.

Naših je zastupnika do sada većina bila u klubu konservativnom, kojemu je na čelu grof Hohenzwart.

Osim Biankini, Dapara, Laginje, Perica i Spinčića, svi Hrvati Dalmatinci i svi Slovenci bili su u onom konservativnom klubu, koji im žalibode kroz tolike godine nije bio kadar ništa pridobiti.

Kad je grof Hohenzwart pomogao srušiti, bolju rekud sam srušio Taaffe-a, a zadovoljio se tim, da par konservativaca bude u novoj vladi u ljute Niemce liberalce, pita se, jesu li oni naši dobri ljudi i nadalje mogli ostati u onoj skupini, i koje bi bili morali odavna izći? Nisu mogli ostati, ne!

Na večer istoga dana, kad je Hohenzwartov prijatelj knez Windisch-Graetz kao

minutat-prodajnik izkazno program nove vlade, na isti večer, kakom, dobio je klub Hohenwartov pismo, gdje mu javljaju, da izstupaju iz njega Hrvati Dalmatinci: Dr. Mihovio Klaić, dr. Gajo Bulat, Lovro Borčić, Anto Šupuk, i Slovenci: dr. Andrija Perjančić, dr. Anton Gregorić, dr. Polde Gregorec, grof Alfred Coronini, Ivan Naborgoj i zastupnik grada Ljubljane Kušar.

Dan 23. novembra 1893. znamenit je. Isti dan podeli su pogovori između mladih i starih Čeha, između jednih i drugih Hrvata i Slovenaca o tom, kako bi se združili u veliku parlamentarnu oporobnu družinu.

Sva Dalmacija, cijelo Primorje, što je slovenskoga roda, sve se je udvrglo od vlade, po račun u pokrajnih, četiri južne pokrajine, pa sva Česka i Morava!

Pri prvom glasovanju pokazalo se je, da je proti vladi stajalo 87 glasova!

Ali ne ide tu za glasova, nego se pita: Ako ne bude mudra i pravedna nova vlada, kako će se moći održati proti volji odlučujućih naroda?

Mi kažemo: nikako! Zato neka gospoda u Beču dobro promisle, da nismo više lutka u njihovim rukama, nego hoćemo, da nam se pravica kroji.

A gospoda u Beču doista i misle, što će se iz toga izleći, jer se jo ova dana u Beču stalno tvrdilo, da kad bi bili izasli iz konservativnog kluba još oni zastupnici iz Kranjske, koji su na žalost ostali, Hohenwart bio bi se zahvalio na zastupništvu i Windischgratz bio bi dao ostavku! To jo stalno.

Vidite, kako naši neki zastupnici nisu znali cijeniti vrijednosti svoga položaja! Neka bude od sada bolje!

Viesti iz metropole hrvatske.

Piše A. K.
Zagreb, na Katarinino 25. stuč. 1893.

Pravačan čin u javnom životu celokupne Hrvatske zbio se ovdje u Zagrebu dno 16. o. m. O tom ste čini — bolje povjestnomu događaju — javili već u našoj dionoj novinarskoj drugarici čistoga hrvatskoga pravca „Našoj Slogi“. — Doh-tilo ovamo domoljuba sa svijju strana or.stranoga Hrvatstva, imenito — što do mi — još nije bio običaj — iz Bosne ponaše, Horogovino gorovite, to našega bieraera hrvatskoga, Dalmacije dične (što očevitno pokazuje složnost, suglasje sa načeli apasnosnih nauke neustrasite, štato pobornice — stranke prava); dohrli jo — velju — množ zastupnika svijju slojevja narodnih misli i težnja, da dade izrazu svojim domoljubnim osjećajem na zajedničkom sastanku hrvatskih opozicija (stranke oko „Obzora“ t. sv. „nezavisno“ i „stranke prava“). Taj je sastanak otvorio oči tuda negda i onim „nevjernim Tomam“, koji bilo ma a kojih čistih ili nečistih pobuda (motiva) držahu, da se te dvije oporbene stranke nisu oporazumile, već da jo i poslije svijtu svjedano najvještenog sporazuma otalno pri starou — da jo ujedinenje opozicija samo izmišljena finta, komedija itd. Imenito je ovaj sastanak neodvisnoga hrvatskoga zivlja, koji je zastupan bio vrlimi hrvatskim svećenici iz svijju hrvatskih krajeva; posjednici, građani, obrtnici, književnici i učenjaci priznatoga glasa i izvan učevoga okvira hrvatskih zemalja, koji hrvatski čelionici — velju — imadu i volje i smisla a surazmjerno i sredstava, da pripomognu razraskanom hrvatsku do prave, nehinjeno sloboda i veličina na svakome polju javnoga državnoga života Hrvatske; da je taj sastanak — opetujem — bio vrlo zgodno sazvan, pa će jo odavdo u neku ruku okorjelim protivnikom hrvatskog imena i slobode upravo neki moralni svjed (protest) protiv „izvještačeno“, himbene slave 25-godišnjice („svete“) nagode, što no su jo inagurovale naše službene i polu službene novine, te protiv slave 10-godišnjice vladanja sadanega hrv. bana. Bilo jo na sastanku do 500 dičnih mužova objava oporba, pa uzdajno se i mi a s nami jamačno i svi iskreni, dušovno zdravi Hrvati u poštovanost ovih odvadžnih i na svaku žrtvu pripravnih ljudi, Držimo, da će sliedeća zajednička skupština u maju 1894. proglasiti podpuno eklopljenje — ujedinenje, sve to dakako na temelju programa i ideje stranke prava, one stranke, koje su načela jedina kadra u prvju i zadnjoj liniji dovesti hrvatski izmudeni narod — gdje ga god imade — u stalnu, neosvojivu, a tolt žudno izokivanu klub prave narodnje slobode.

Sporazumak dekretovan jo u 6 glavnih točaka, kako ste to već u broju 47. „N. Sl.“ javili. Naša je iskrena i vruća

želja: dao dubri Bog, to se ovaj na zdravu osnovu i na prjeko narodnoj suždi (a narod jo sve — pojedina noita) osnovani aparuramak dojmio sada svih prvih Hrvata onako, kako jo istinski, patrijotski zasnovan i provadan, pa postigao isti ono, što Hrvata po Bogu i pravu ide i što ga je od urjak tito. U to imo i opet pomoz Bog!

Kako jo ovamo u nas nastalo već pravo zimeko vrijeme, a zemlja se znojela bielim, novinim plaštem, slover potihano, al rotke piri sa snježnih glavica zagrebačke i okolnih gora: nastalo jo time i doba većomuz zblizjenja u zagrebačkom druženom životu. Posliedak toga zblizjenja jesu zabave, igranke, posijala, plovaju itd. Dično pjevačko društvo „Kolo“ odpočelo je već 12. t. m. sa svojimi omiljenimi u obdinstvu posijeli, što no ih ovdje zgodno zovu „jour-fix“ (stalni dnevni), koji se održavaju svake nedjelje pod večer, te na koje se sakuplja u Zagrebu sve, što imade osjećaja za liepo, ugodno, zabavno i korisno. Prostrane dvorane „Kola“ na sveudiljnom trgu pune se na ih (inače skoro domaćih) zabava najtemenijim slojem zagrebačkoga svijeta a imadu i za što. Uvijek nadješ tuj ono važno „utile dulci commixtum“ (t. j. korisno pomiješano sa zabavnim). Tuj ti pjevaju daroviti mladi pjevači (među ovimi se osobito odlikuje vruć zemljak g. Račković, koji nae je prvi put 12. novembra upravo odrao sa svojim gibkim, zvučnim, naravnim glasom to Bog. Kornić); deklamaju sa odabrane pjesme ponajboljih naših vilinskih mičionika (Sonca, Preradović i dr.) u čemu se uprav dično odlikuje filozof hrvatskog sveuč. B. Kornić, koji je za to i publici vrlo omilio, a naglasuje i izgovara ti hrvatski, uz to sve sa nježnim duševom i elegancijom, da ga je prava milota slušati. Treba ga slušati doklamanje psihološki vrlo zamršeno i teško pjesmu „Luda“, pa da čuješ što znači znati i osjećati. — Čuli smo i hrv. glumca Branija zadnji put (u nedjelju 17. novembra), kako liepo znade ukusno izabrati komad, „Zlatni napoleon d'oro“ prevesti i odčitati, da slušaoca upravo u dušu dirne.

Prineslo se žrtava i na oltar boginjo mladenačkog zanosa: vesolja „Terpsihore“ (boginja plesa i igranja) dne 17. o. m. kad je „Kolo“ dalo prvi svoj ples ove sezone. Plesovi su u Zagrebu (a biti će valjda i drugdje tako) zato uranili, jer su pokladi ove godine razmjerno vrlo kratke, a moraju se sva društva u zabavah izređati, de vrato svojim članovom — što no rjeđ — milo za drago.

Zagrebačani — budimo iskroni — vrlo se rado zabavljaju, al su na svom mjestu dobronijine i domoljubi, kad treba činom to dokazati; pa smo radi, da takovi i u buduću ostanu. Sve u svoje vrijeme i na ovom mjestu.

Moram ovdje istaknuti, da je „Kolo“ pojačano u novom razdoblju 1893./4. u muzičkom i ženskom zboru. Imenito je ženski zbor nabujao (od 25 članica na 45) a sve te nove članice svježe su i liepo mladenačke pojave, da se njihovim glasom i strukom pronašaš gotovo u neke nedogledno visine, gdje angjele oko protelja pjevaju. — Sve se kroće, sve oživljuje, sve radi prema onoj: „Pjesmom za dom“, a takovog nau odusovljenja danas treba više no ikada.

(Dalje sledi.)

Pogled po svijtu.

U Trstu dne 29 novembra 1893.

Austro-Ugarska. Na prvom mjestu donaćamo pod naslovom „Promjena vlade“ obširno izvješće o prvju sjednici carevinskoga vijeća, u kojoj se jo predstavilo novo ministarstvo, razvilo svoj program te zastupnici opozicije taj program podvrgli predbežnoj kritici. Najvažniji uspjeh novog ministarstva jest to nas bez dvojbe izstup svih Hrvata i šestorice Slovenaca iz konservativnoga kluba. Ostalih sedam slovenskih zastupnika, koji se nemogu osloboditi krila ota Hohenwartha, ostaje i nadalje u tom klubu, jer se nadaju, da će se klub držati čvrsto načela ravnopravnosti. Klub se deduše može držati tih načela, ali hoće li se ih držati ministarstvo, to jo sasvim drugo pitanje. U ostalom, mi držimo, da bi se već bila i djeca u rečenom klubu razočarala,

kamoli neće zrieti i ozbiljni muževi. Svi neodvisni listovi hrvatski i slovenski vesale se iskrono pomenutom izstupu južnih zastupnika iz konservativnog kluba, ali žalostotako iskrono, što izjade još slovenskih zastupnika, koji ostaju i nadalje članovi onoga nesretnoga kluba, u kojem su svi zastupnici naših južnih zemalja doživili za tolike usluge i požrtvovanja — crnu nezahvalnost.

U sjednici od dne 25. t. m. izabran bijaše II. podpredsjednik carevinskoga vijeća Poljak pl. Abrahamović dočim jo dobio kandidat opozicije dr. Klaić 55 glasova. U istoj sjednici bijaše na dnevnom rodu razprava o podpori trgovačkoj mornarici, za koju se zauzeše među ostalim naši zastupnici Borčić, Bliankini i Spinčić. Ovaj posljednji stavio na koncu sjednicu upit na vladu, da li je voljna odgovoriti na njegovu interpelaciju stavljonu u sjednici dne 22. marča 1893 u poslu javnih odnošaju u Primorju. U sljedeću sjednicu progovorio je ministar trgovine grof Wurmbrand izraziv nađu, da će se podporom trgovačkoj mornarici pomoći Primorju i Dalmaciji.

Iz hrvatskoga sabora neimamo ništa osobita. Pojedini odbori, napose proračunski, razpravljaju predložene im osnove i uređloge, a kad ove dogotove, doć ja na razpravu u sabor. Srbija. Iz Biograda javljaju, da očekuju i tamo ministarsku krizu. Predsjedništvo ministarstva imao ti preuzeti predsjednik skupštine i bivši predsjednik zadnjeg radikalnog ministarstva g. Pašić. Sadašnjemu predsjedniku g. Dokiću da ide bolest na bolje.

Bugarska. Mrtvo tielo prvog kneza nesretne Bagarske, slivničkoga junaka grofa Hartenau prevezeno je posebnim vlakom iz Graca u Sofiju, gdje bijaše svečano dočekano. U orkvi nad mladim svojim predčastnikom progovorio je nadgrobno slovo sam knez Ferdinand. Pokojnomu knezu podignuti će zahvalni Bugari narodni spomenik a odužise se i inače udovi i siročadi pokojnika.

Francuzka. Ministarstvo Dupuja dalo je ostavku a da i nije imalo pravoga povoda. Ministar-predsjednik izjavio je naime, da misli, kako ne ma povjerenja kod većine parlamenta i da jo dao ostavku sa drugovi. On se nije htio više podvrići zadaći, da sastavi novo ministarstvo.

Italija. I u Italiji imadu ministarsku krizu. Ministarstvo Giolitti palo je usljed žestokih navalah od strane opozicije i od strane komisije, koja je izpitala nečisti posao u talijanskih bankah. Po izvješću te komisije zapleteni su u nečisto baratanje sa tudjim novcem ministri, senatori, zastupnici, visoki činovnici itd. Svatko je naime htio živiti na lahku ruku a na tudja pleća i ne pitajuć, je li to prave i pošteno.

Vilo moja . . . . .

Vilo moja podaj suzi
Da ti oka smuti gled;
U žalosti mi smo družu,
Jednak nam je sroa jed!

Teška kob i muka ljuta
Odsavud nam bje rođ.
Stranputice mu saluta
Slavnih predja — robaki plod.

Vilo moja podaj suzi
Da ti oka smuti gled,
Meleom jo ona tuzi,
Belnu sroa sladak mad!

„Suze, veliš, neka ronim
„Da razgalim bolan duh?
„Niesam tako, da im se klonim,
„Al im izvor sad je suh . . . . .“

„Plakah, kada mrtav pade,
„Rodne zemljo na tvrd kām,
„Komu kruna divne nade
„Rešila je kraljev' pram.

„Plakah, kadno onice divom
„Krvnik ote život drag,
„Kad su mačom, rieči živom
„Risat' hćeli svoti prag.

„Plakala sam mnogo ljota
„Za slobodom roda svog,
„Odkad plienom zemlja sveta
„Dušmanina posta zlog.

„Suze veliš neka ronim,
„Da razgalim bolan duh?
„Niesam tako, da im se klonim,
„Al im izvor sad je suh . . . . .“
E. m. n.

Franina i Jurina

Fr. Ča bi reć, da su u Puli krošili dičionali?
Jur. Valjda za donapanit kasn; ma za nesalit, pitaj malo Martinovoga „nallića“.
Fr. Voro, morda zna čagod i od onoh bikarvoh beći.
Jur. A ja, Bog ih posilaj!

Različite viesti.

Naše nemarne dužnike upozorujemo ovim, da smo ih izručili odvjetniku, te će ovih dana od njega dobiti zadnji poziv, da izplate dug u roku od 8 dana. Tko toga nečini, imati će uz škodu i sramotu.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Rodoljubni supruzi Antun i Filomona Mlikotić iz Kaštel Lukčića prigodom kštenja sinčića im Cirila i Metoda pokloniše družbi sv. Cirila i Metoda u Istri 24 kruna. Uprava „Obzora“ primila je na p. n. g. dr. Božo Vinkovića iz Varaždina 19 for. 20 nv. sabranih ovako: Dr. Slavoljub Matić član prinoenik za 1893, darovao je 2 for. iznos od 8 for. sabran je kod veloč. g. Nikole Miličića u Magjorovu a iznos od 8 for. 20 nv. sakupljen je u vesolom društvu kod g. Radčića nakon izbora u III. izborništvo grada Varaždina. Ukupno dakle 18 for. 20 nv. Gosp. kap. A. Tomašević poslao je upravi „Crvene Hrvatske“ 34 kruna sakupljene u Zupanjom sulu na Kuni. Izvršili prinoenici i Sakupljeno u „humskoj dičionici“ na Suti kako piše „Hrvatska“, 6 kruna, a darovaše sliedeća gg.: Albert Brozišćak upravitelj obšine, I. Gladki kapetan Taborski, Josip Štrmpić trgovac iz Prilina, svaki po 2 kruno. Uprava „Nar. List“ primila je zahvalnošću od gospodina Toma Didolića, mladjega iz Solca, kruna 32 za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri, koju je svotu odmah izručila gospodinu R. Katalinić-Jeretovu, povjereniku rečenog društva u Zadru. Ovaj prinos sabran jo u Bačkojvodi prigodom skroz čedna pita gospodina Ante Staničića mladjega, sa gospojnom Anjom Kovačić iz Pučića, i to kod nadzavice Hrvatskoj domovini; a doprinio: Ante Staničić mladji za so i svoju drugaricu kruna 10; O. Anđelo Cvitančić 4; Nikola Kovačić Andrija 4; Jerko Kovačić pokojnog Ante 4; Toma Didolić mladji za so, ženu i dvoje djece 4; Dragutin Kovačić 2. Orlandini Andrija Ivanor 2; gospojna Franjka Štambukova 1; Bariša Granić 1. Ukupno kruna 32. Zivili darovatelj i monošili so i Gosp. I. Kuša sabrao je u Gorici 270 kruna i 60 fl. Darovali su sliedeća gg.: Alfred grof Coronini-Cronberg 40 kruna, dr. A. Gregorić dr. Aiekić Rojko, Andro Gabrček svaki po 20 kruna, Ivan Kušar, Ivan L., dr. Jos. Gabričić, dr. Josip Kovačić, N. N. svaki po 10 kruna. Andro baron Winkler, dr. Jos. Pavlin svaki po 6 kruna. Matija Poveraj 6 kruna. D. Joap Balč, Tom. Čerin, Ivan Katinik, Ivan Deklova, Ant.

marquis
Rojko, M.
Kraljica,
A. Kore
Rojka, I.
Znočiat
Josip M.
B. ....
od: Kost
Kocjan i
Dru
goru u Z
Gosp. V.
Lošinju
tolja pok
gospodinj
članarino
Čikare iz
tšo g. M.
aktivić 8
ljuga iz
Fran Do
narine zo
Josip Bo
for. — C
na Rieko
Kaetra s
krđmi g.
Gosp. P.
Glini pos
Lebor, d
tušić, žu
žnponik
Gđa Pa
Podgrud
Ant., žu
— Gosp
Gosp. D.
sakupljen
obč. svj
pup Josi
15'60, a
gg. Mral
Miličić
Petur, tr
vlastnik
iz Rieko
Oršić M.
Žio Anto
Niko, po
tojeđi Ni
Mraković
ruju svu
Vinodol
družtu n
bak, odvj
so sliedi
Eilner A.
Hrv. ukj
silje mju
for. — C
šuljo 10
večoro no
među hrv
l for. u
Stangera
iz Krka
kućno sve
hija, žup
veloč g.
Orleoca i
elan, 2 f
hana šiljo
u E
12'30, sa
Rajčića u
iz Rieko
Makso H
šije gg. M
podarišo
Slava M
Otto Orš
Anto Vro
to for. 8
godišnjice
prijatolji,
večuju up
34 for., s
ninja g. F
prijatolji,
e. Mato G
čelutić, žu
sojo je sa
prigodom
ninja g. T
šije g. To
for., g. Ra
nimo Pruli
i an dar
Petar Fra
vri u Bora
petan iz M
for. — Gp
čeloniak p
Anton Puž
ano član,
Vinko Ma
for., dar
dijić, Josi
raki po 1
su sakuplj
— Povjere
os 5'60,

lepi primjer i rodoljublji širom Istre, te po svojih silah prislovljiti u pomoć darovnicom rukom ovom humanitarnom društvu, jedinom hrvatskom društvu ove vrste u mliječnom namjestu. — Pomoć Bog!

Iz Viličine piše nam prijatelj 24. t. m. Po vašem savjetu naručio sam, gosp. uredniče, krasan hrvatski koledar „Bog i Hrvati“ iz Zagreba. U četvrtak dana 28. t. m. bio sam ovdje na pošti, da dignom knjigu, koja mi je stigla posređom. Zapitam šta mi je platili. Odgovorilo mi da 1 for. 86 nvč. Skoro prostran radi tolike cijene, ređom pošte možda, da to nije moguće, jer da knjiga sama stoji 50 nvč., a poštarina pako ne može stajati niti iz Amerike, kako li iz Zagreba i for. 36 n. Nu mojoj znatljivosti ne bijaše zadovoljeno, jer mi ne htjedoše reći, zašto je knjiga tako skupa, već mi rekoste: tu je knjiga, ako ju hoćete uzeti dobro, nećete li, isto dobiti. Knjiga sam dakako uzelo i gospodski platilo, ali me silno peše, kako je došlo do toga, da sam za knjigu od 50 nvč. morao platiti za poštarinu povrh toga i for. 36 nvč. iz Zagreba do Viličine. Molimo glavno ravnateljstvo poštah i brozajava u Trstu, da izvoli razviditi, gdje je krivnja na toj neudenoj skupci za poštarinu t. j. u Zagrebu ili kod nas.

Matice Hrvatska dotakla je svoj ovogodišnji knjižovni dar, te će pošteti, čim društveni knjigoveži dovrše svoj posao — po mogućnosti još prije Božića — ovogodišnje knjige „Matice“ dieliti dotično razasijati. Nu pošto se od danas od osam tisuća prošlogodišnjih članova prinosnika „Matice“ tek prva tisuća prijavila i svojo prinose uplatila, te se umoljavaju i gg. društveni povjerenici i članovi, da se prije uplatom članovine požure, da ne bude osipke što skorijemu dieljenju dotično razasijanja „Matičnih“ knjiga za tek. god. 1893. — Naklada ovogodišnjih knjiga „Matice“ je ravnih deset tisuća (10.000) otisaka — u jednu tisuću veća nego prošle godine, — te se upozoruju gg. stari članovi-prinosnici „Matice“, da se skorih dana prijave i svojo prinose uplate, da ne bude i ove godine kao što prošlih triju godina zamjeraj radi nedobivenih knjiga, jer „Matice“ ne može inako postupiti, nego da onim redom dieli dotično dostavlja gg. povjerenikom i članovom svoje knjige, kojim se redom oni prijave i prinose uplate. Da se na nesigurno sa knjigama čeka, to ni red ni valjano gospodarstvo ne dopušta. — Gleda urezav ovogodišnjih „Matičnih“ knjiga obavijestiti će društveni knjigoveži gg. povjerenici i članovi „Matice“ ovih dana, te neka se gg. povjerenici i članovi u ovom poslu iklijučivo na društvenoga knjigovežu (g. Ivana Schneidera) obrate.

„Bog i Hrvati“ zove se novi ilustrirani hrvatski narodni koledar, koji je ljeta prvi put izašao tiskom i nakladom A. Šolca u Zagrebu. Taj je koledar pomno uređio g. Flašjar, bivši urednik „Hrvatske“. Koledar sadržaje uz to poslovni i zabavni dio, šematizam i adresar. Posebni dio zaprema muhamedanski kalendar za g. 1311. sa vjerskom-poučnim i zabavnim dijelom iz pera Hrvata muhamedanaca. Donosa sljedeće slike: dr. Ante Starčević, biskup Strosmajer, Juraj Biankini, don Miličević, dr. Banjavčić, Buzolić, Perić, Sarić, Pastrović, Ljubić, Kubač, provala Zrinjkoga iz Sigeta, luka u Opatici Bioku, dubrovačka Rieka, Spljet, slapovi Krke, Knin, kvaternari zaljev, grad Jajce, Trsat mjesto i stari grad, crkva, toranj i grobnica Nugenta, ban Jelačić pod Brakom, grof Janko Drasković i slike prenosa njegovih kostija, Gundulićev spomenik i basreliefi od Rendića, Dubrovnik, Lav XIII, kazalište u Spljetu, otkriće Gundulićeva spomenika, kazalište u Ljubljani, dr. pl. Miličić, sjedišnja oporba, Rožička Strozija, urednik Mandić, hrvatski muzej u Kninu, i izko-

pine, Mate Vodopić, tragedija i komedija, Nadina Slavjanska, Slap kod Jajca, Vorige kotorske. Sadržaj je lijep i biran, što gospodinu izdavaču služi na čast, a što se baš nemože reći o nekojih koledarima, koji su objelini i lupani od raznoga pravoga sajmenoga materijala. Tko hoće dobar kalendar, taj neka si kupi ovaj za 50 nvč. u knjižari Dioniske tiskare u Zagrebu.

Silna odvažnost. Znade se, kako su erđani i hrabri naši Bošnjaci, no još će nas veđma uvjeriti, ako spomenemo ovaj slučaj: Trinaest godišnji Gjuro Gjaković iz Boraca (kotar Kotor-varoš) bio je na paši sa jedanaest godišnjim svojim bratom Jovom u nekoj tuma pazeći na stado svinja, kad iznenada bane iz šikare jedan stari vuk, pa se baci na stado, da ugrabi plien. Stara kрмаča biesno je bralila svoje mlade. Te tom egodom gubicom stvorili vuka; taj čas upotrebi mladi pastir Gjuro, pa zamahne sjekirom i zasjede ju prilično vuku uglava a na to dođri i mali Jovo, te sa svojoja sjekirom zada vuku više udarača. Odvažnoj djeci isplatila je kotarska oblast za vuku kožu nagradu od pet forinti.

Nesretna brojka. Praznovjerni ljudi, a tih je zaista mnogo, oznađaju brojku 13 nesretnom. Međjutim se je ova brojka kod zadnjeg žrebanja drž. srećaka od godine 1890. u Bođu pokazala vanredno sretnom, jer je pet glavnih zgoditaka zapalo brojku 13. Glavni zgoditak od 300.000 for. dođila je serija 10.490 br. 13; drugi zgoditak od 50.000 for. serija 8466 br. 13. Zgoditak od 10.000 for. serija 17.170 br. 13 i dva zgoditka po 1000 for. ser. 4129 br. 13 i ser. 10.988 br. 13.

Umrtno ga jelen. Najgroznijim načinom zaglavio je nedavno u Rimu g. rodarski inžinir Mastrozzi. Odgojio je jelena od mala, a jelen mu je bio privržen kao pesto. Napokon je jelen ali podivljao — u doba parenja — pa je svog gospodara počeo rogovi dotle napadati, dok ga nije zaklao i podpuno sgnjeđio, da ga nisu skoro pri prepoznali. Mastrozzi je mlesna jelena zatekao u Campagni, te ga hrano kraljilim mliekom. Kasnije ga je na svom posjedu u Campagni hranio s ostalom divljači. Kad bi mu poslovi dopuštali, dolazio bi na svoje imanje, te se ondje zabavljao s jelenom. Čim bi ga zovnuo, jelen bi veselo doskakaao, jeo iz njegovu ruku, te ga lizao. Takovom ga je egodom napao i zaklao. Prvu je Mastrozzi imao uza se revolver, nije ipak mogao pucati, jer ga je jelen iznenada zaskođio, izbio mu oči, te ga užasno razmrvario. Mastrozzia ju bilo 47 godina. Kasnije je jelena ubio neki željeznički stražar.

50.000 forinti jest glavni zgoditak velikog inozemstva 50 nvč. lutrije. Upozorujemo naše oienjene štitatelje na to, da će sliedići vuđenje neoprovzrivo na 6 decembra 1893.

Listnica uredništva. Gosp. A. Z. u R. Izvolite nam poslati rukopis, da ga pregledamo pak da vam obitrije na Vaše upite odgovorimo. Gosp. J. L. Budi preobitnost gradiva danas izostale; buduću nam Sudačan odzdrži! Gosp. A. K. u Z. Hvala na pripislanom i na obećanom. Molimo Vas nebudite probitni, jer neobitajamo nikad a prostorom. Čim nam posno odmakne dobiti ćete poseban odgovor. Živili!

Listnica uprave. Gosp. A. G. Norve. U redu je do konca tek. god. Živili! Uplatili su nadalje za „N. Sl.“ gg. M. N. Plaso for. 2. Sl. poč. urad. ur. M. taj for. 4. Obitelj Š. ur. Matoj (oglas) for. 2. M. M. Korničić jun for. 7. V. F. Vrbić (oglas) for. 1. J. J. Lonjčić (oglas) for. 150. Glav. obđino Kastav (oglas) for. 8. B. dr. I. Krk for. 6. Z. A. Salvorov (oglas) for. 50. H. I. Kutenović Bosna for. 1. M. J. Lovran (oglas) for. 5. K. F. Filipan (oglas) for. 1. R. A. Porod for. 150. P. L. Krizević 60. Obitelj Fr. Baška (oglas) for. 2. A. pl. W. Pazin f. 125. B. P. Rovinj-koselo for. 2. Obitelj T. Omilaj (oglas) for. 3. Z. dr. J. Porod for. 2. P. J. B. Belovar for. 6. S. B. Čunski for. 250. P. V. Novak for. 294. Pontana. Trst (oglas) for. 4. Ušit. dr. kol. Volokao for. 8. (Slodi.)

Broj 1100

Razpis natječaja

na mjesto obđinskoga ljeđnika u Dobrinju na otoku Krku sa godišnjom pladom od 1000 for., koje će isti primati u antipatnih mjesočnih obrocih kod podpisanoša.

Ljeđnik imati će takodjer držati svoj farmaceutički ormar.

Molitilji usposobljeni u sveukupnom ljeđničtvu i vješti hrvatskomu jeziku, imadu podnijeti svoje molbe najdalje do konca tekuće godiae 1893.

Potanyi uvjeti leže kod podpisanoša na svađilji uvid.

Glavarstvo obđine Dobrinj, dne 15. novembra 1893.

Glavar: **Barbalić v. r.**

Poziv na predplatu.

Smatramo si dužnošću, sinovskom odušno i čistim hrvatskim duhom proslaviti onog glavnog junaka, koji se je toli hrabro borio za spas sv. vjere Isusove i hrvatske domovine, a komu je toli nedostojno otkriven spomenik u Požezi.

Stoga nam je čast pozvati oienjone obđinca na predplatu „spomen episa“ Iva Luki Imbrišimovića, koji će skoro ugledati svietlo u „dionički tiskari“ u Zagrebu, a koji smo uz pripomoć prvih hrvatskih knjižovnika napisali i vlastitom nakladom dali otisnuti namijeniv čisti prihod društvu sv. „Cirila i Metoda“ u Istri.

Ciena po primjerku 1 for. Tko skupi 10 predplatnika, dobiva jedanaesti primjerak na dar.

Baja (Ugurska) 25 studen. 1893. Franjevački bogoslovi, redodržavo kapistranske.

Štrcaljke i sumpornjače za trte inžinira Živica.

mlini i stiskalnice za vino, sisaljke ili pumpe za svaku porabu, cievi svake vrsti i pipe, motori (stroji za gonjenje drugih strojeva) na paru i sa petrolejem, te svakovrstne druge strojeve i sve potreboće za iste

dobiva se uvijek u skladišću trčke **Schivitz & Comp.** (Živic i drug.)

Via Zonta broj 8 u Trstu.

ESENCE

za hoozodvačno i nepogređivo proizvodjanje svakojakih žestokih pića, finih stolnih likera te specialiteta razposiljam izvrsnih vrsti.

Uz to nudjam ostenu esencu, 30% kornički čisto, za protivno djanje u godno moćnog vinskog pinkata pilikašem izvrsnih vrsti.

Uz to nudjam ostenu esencu, 30% kornički čisto, za protivno djanje u godno moćnog vinskog pinkata pilikašem izvrsnih vrsti.

Členik našo franko.

Carl Philipp Pollak, tvornica specialiteta esence **Prag.**

Traži se čestite zastupnike.

DOMINIK LUŠIN u Kopru
preporuča veliko svojo skladišće raznovrsnog liasa, kao:
greda, dasaka, murala, duga, te takodjer opeka, vapna, pleška itd.
Naruđbe orđava točno i po najnižoj cieni. 52-1

C. kr. priv. tvornica harmonijuma **B. F. Čapka u Polički (Česka)** preporuča svoje najvrjednije odlikovani počašćene **harmonijume**, koji su čvrstog, vaoma ugodnog i orguljam alitnog glasa sa **jamstvom od 5 god.** Podružnicu ove tvornice ima gospodin **Josif Leustek**, skladišće salon-glasovira u **Zagrebu.**

Najbolje sredstvo proti kašlju in hripavosti, kakor tudi proti vsem drugim boleznim dihalnih organov so **PASTILJE antikataralične iz kotrama**, prirojone po lekarju **G. Piccoli u Ljubljani.**
To blažilo in odvajajoče pastilje je priročati vankomur, posebno pa onim, kateri pri izvršovanju svojih dolžnostih potrebujejo čist in močan glas, n. pr. prepovednikom, učiteljom, pevecem itd. Cena on štiričlaji 25 kc. — Naruđbe so izvršujone namoduna proti povzelozi. Zaloga v lekarnah: Leutenburg, Ravasini, Biasoletto, Serravallo in Praxmarer. 24-21

Poslne ukinuća tršč. proste luke **carine prosti** za Istru, Dalmaciju, Hrvatsku, Kranjsku, Koruško i Bosnu-Hercegovinu **nepromočljiva pokrivala** Luigi zucchini u Trstu.
Tvornica nepromočljivih bielih i crnih pokrivala za vozove i tarnice (vagona), za robu na obalah, ladje, brodske vidjelce (boccaporte) i za polje; pokrivača za konje i plaštevah za klišu.

Skladišće tkanine za jedronjače, nepreređjene za sedlare i tapetare, dvojnika (tralicci), jute za zaklje i omote; opasnihah, kornopah i ziccah.
Zastupstvo i glavno skladišće **asfaltskih opeka** za kućne krovove, pojate, suše, staje itd.
Samotita (isolatori) za temelje i kooke iz asfalta.
Radionica i prodaja sastavah.
Luigi Zucchini u Trstu via Ghega 2, kuća Brunner.

Predzadnji teden! **Zrebanje v sredo!** Predzadnji teden!
INOMOTSKE SREĆKE à 50 NVČ.
glavni dobitak 50.000 goldinarjev.
Srećke à 50 nč. priporočajo:
Gius. Bolaffio, Alessandro Levi, Mandel & C., Daniele Levi & C., Girol. Morpurgo, Ig. Neumann, M. Nigris.